

Metsästysmatkailun arvopotentiaalin tulouttaminen

1.10.2022–30.9.2023 | LOPPUJULKAISU

Esipuhe

Metsästysmatkailun toteutus ja sen kehittäminen kohti kannattavaa ja kestävää liiketoimintamuotoa vaatii matkailuliiketoimintaosaamisen kasvattamista niin palvelutuottajien, metsästysseurojen kuin maanomistajien osalta. Metsästysmatkailun onnistunut toteuttaminen edellyttää metsästysympäristön erityispiirteiden huomioimista yhdistettynä liiketoimintaosaamiseen. Tämä tarkoittaa alusta alkaen edellä mainittujen osapuolien intressien, toiveiden sekä päätöksentekoon vaikuttavien epävarmuuksien mukaan tuomista liiketoiminnan suunnitteluun. Toimintaympäristö on osin haastava, mutta jäsentämällä liiketoimintaa edellä mainittujen näkökulmien mukaisesti, jossa kaikki osapuolet tietävät mitkä ovat liiketoiminnan mahdollisuudet, haasteet sekä edellytykset ovat toteuttamismahdollisuudet hyvät. On ensiarvoisen tärkeää, että kokonaisuhyödyn jakamisessa ovat mukana niin metsästysseurat, maanomistajat kuin palvelutuottajatkin. Hyötyjen jakautuessa epätasaisesti syntyvät ongelmat, joiden vaikutukset ovat pitkäaikaisia.

Riistan taloudellinen hyödyntäminen metsästysmatkailun toteuttamisen kestäväällä, eettisesti hyväksyttävällä ja läpinäkyvällä tavalla luo vastapainoa myös sorkkaeläinkantojen aiheuttamille vahingoille maa- ja metsätaloudessa. Tällä hetkellä sorkkaeläinkantoja ja niiden tiheyttä arvioidaan lähes yksinomaan vahinkoperusteisesti tunnistamatta riistan taloudellista arvoa. Näin ollen, myös kantojen verotusmäärät ovat pitkälti alisteisia kyseiselle ajattelulle. Erityisesti metsästämättömien maanomistajien näkökulmat sorkkaeläinkantojen tiheyksiin ovat hyvin ymmärrettäviä hyötynäkökulmien puuttuessa.

Metsästysmatkailun arvopotentiaalın tulouttaminen – hankkeen toimenpiteet ovat keskittyneet edesauttamaan riistan taloudellista hyödyntämistä eri sidosryhmien näkökulmasta. Toimenpiteet ovat rohkaisseet metsästysseuroja, maanomistajia sekä palveluntuottajia käynnistämään metsästysmatkailun toteuttamismahdollisuuksien arviointia omilta maa-alueiltaan sekä pohtimaan syntyvän tulon reiluun ja oikeudenmukaiseen jakoon liittyviä periaatteita. Edellä mainittuja asioita on pohdittu valtakunnallisesti hankkeen 13 tilaisuudessa, joita on järjestetty valtakunnallisesti erityisesti harvaan asutun maaseudun alueilla.

Hankkeen toisena teemana on ollut riistaisännöintimallin käyttökelpoisuuden selvittäminen niin ikään harvaan asutun maaseudun alueilla niin tilaisuuksien, haastatteluiden kuin kyselyiden muodossa. Suhtautuminen riistaisännöintimalliin ja sen tuomiin positiivisiin vaikutuksiin erityisesti metsästysseurakentässä on ollut kannustavaa ja todettu konkreettiseksi tavaksi helpottaa metsästysseurojen arkea tulevaisuuden haasteissa, jotka liittyvät pääsääntöisesti resurssipulaan.

Hankkeen toimenpiteistä on tehty myös yhdeksän julkaisua alan johtavissa lehdissä sekä eri sähköisissä viestintäkanavissa niin suomeksi kuin ruotsiksi.

Keskustelu aiheen ympärillä on ollut hankkeen koko toiminta-ajan erityisen vilkasta. Lukuisat yhteydenotot ja puheenvuorot eri tilaisuuksissa ovat tuoneet aiheen keskusteluun niin metsästäjien, maanomistajien kuin palveluntuottajienkin keskuudessa.

*Projektipäällikkö Tommi Häyrynen (KTM),
Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikkö*

Kuva Mikael Wikström

Riistan taloudellinen hyödyntäminen metsästysmatkailun toteuttamisen kestäväällä ja läpinäkyvällä tavalla luo vastapainoa erityisesti sorkkaeläinkantojen aiheuttamille vahingoille maa- ja metsätaloudessa.

SISÄLLYS

**Riistaisännöitsijämallille on selkeä
tarve suomalaisessa metsästys-
kentässä** 5

**Vierasmetstätyksen toteutus-
mahdollisuuksien alueellinen
arviointi** 13

**Laskentamallista
tukea tulon jakamiseen** 16

Loppusanat 23

Julkaisun tiedot

Kirjoittajat:

Tommi Häyrynen
Aki Laaksonen
Mikko Seppälä
Mikael Wikström
Hanna Hauvala

Kansikuva Mikael Wikström

Riistaisännöitsijämallille on selkeä tarve suomalaisessa metsästyskentässä

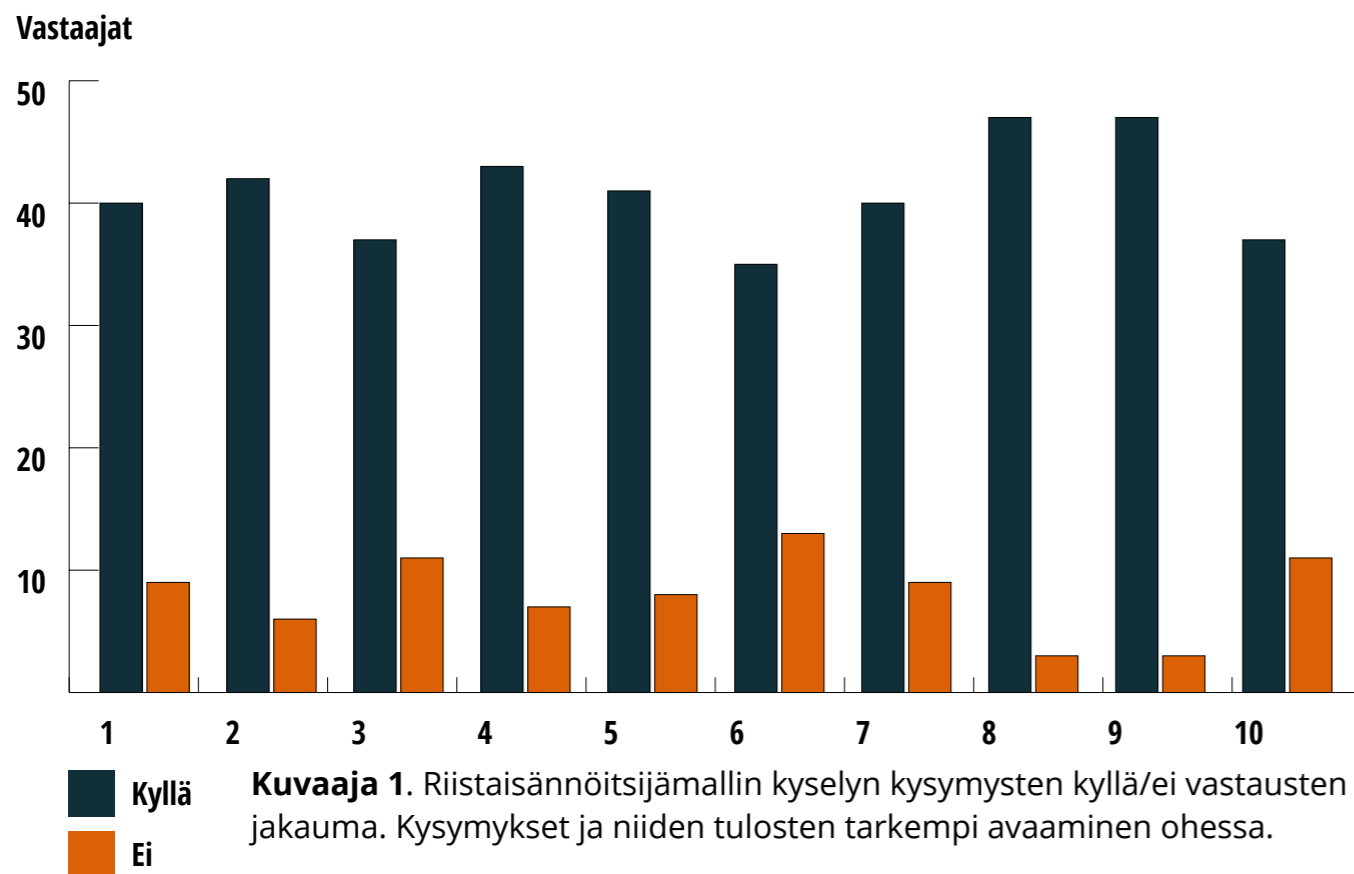
Metsästysseuroissa on keskusteltu jäsenistön ”ukkoutumisesta” jo pitkän aikaa. Myös halukkuudessa ja kyvykkyydessä osallistua seuratoimintaan varsinaisen metsästyksen lisäksi on havaittu selkeää taantumista. Yhä useammin talkootyö kohdentuu seuroissa yksittäisiin ja samoihin aktiivitoimijoihin, jotka pitävät yllä seurojen toimintaa talkoohengellä ja omalla vapaa-ajallaan. Aktiivitoimijoista löytyy usein seurojen pitkäaikaisia puheenjohtajia tai sihteereitä ja heidän ikääntyessä jaksaminen ja esimerkiksi uusien digitaalisten työvälineiden haltuun ottaminen tuovat omat haasteensa seuratoiminnan ylläpitämiseen. Uusien vastuunkantajien ja aktiivitoimijoiden saamisessa on yhä useammin haasteita, mikä on merkittävä uhka koko seuratoiminnan jatkuvuudelle.

Näistä taustatiedoista ja tarpeista johtuen hankkeessa selvitettiin, voisiko metsästyseurakentässä olla tarvetta riistaisännöitsijän kaltaiselle toimijalle. Henkilölle, joka avustaisi seuran pakollisissa vuositaisissa hallinnollisissa tehtävissä, juoksevilla päivittäisissä asioissa sekä muissa asioissa, joihin metsästyseura kokisi tarvitsevansa tukea. Ammatista toimijaa, joka tuntisi metsästyseurojen tarpeet ja olisi myös turvaamassa metsästyseurojen elinvoimaisuuden tulevaisuudessa.

Hankkeessa selvitettiin haastatteluiden ja sähköisen kyselyn avulla metsästyseurojen ja sidosryhmien näkemyksiä mahdolliseen riistaisännöitsijämalliin. Seuraavaksi käymme läpi tuloksia.

Kyselyn tulokset ja havainnot

Projektissa laadittiin kysely, joka sisälsi vastaajien taustatiedot, sekä 10 kohtaa riistaisännöitsijämalliin liittyen. Kyselyä käytettiin laadullisissa haastatteluisissa ja hankkeen sidosryhmätalouksissa. Kyselyyn vastasi 50 vastaajaa. Taustatietojen osalta 84 % ilmoitti olevansa metsästäjiä, 50 % maanomistajia ja 20 % palveluntuottajia. Iältään vastaajista 20-39 vuotiaita oli 20%, 40-60 vuotiaita 50% ja yli 60 vuotiaita 30%. Heistä asui paikallisen metsästyseuran alueella tai sen lähellä 67%.

"Vaatii kulttuurin muutosta."

Vastaajan kommentti

1. METSÄSTYSSEURAN KÄYTÄNNÖN TOIMINTOJEN PYÖRITTÄMINEN

Avoimissa vastauksissa riistaisännöitsijän tehtävänkuvana voisi vastaajien mukaan olla metsäseuran toimintaan liittyviä hallinnollisia tehtäviä kuten jäsenrekisterin ylläpito, lupien hakemista, kokouksien käytännön järjestely ja niihin liittyvät muistiot/pöytäkirjat. Myös yhdistyslain asiantuntemusta kaivattiin seuroihin lisää riistaisännöitsijältä. Pari vastaajista oli sitä mieltä, että edellä mainitut tehtävät eivät kuulu ns. ulkopuoliselle toimijalla, vaan pelkästään kunkin seuran omille jäsenille.

2. SEURAN TALOUDEN HALLINTA

Työtehtävät voisivat avoimien vastauksien mukaisesti olla kirjanpidon järjestäminen, käytännön talouden hoitoa esim. laskujen maksua ja talouden kokonaisvaltaista seuranta ja kehittämistä, sekä verotukseen liittyviä asioita. Budjetoinnissa avustaminen ja talouden näkökulmasta tulevaisuuden turvaaminen pitkällä aikavälillä nousi myös useammassa kommentissa esiin. Muutama vastaajista oli sitä mieltä, että talous kuuluu ainoastaan tilivelvollisille, mutta ohjausta ja neuvontaa talouden hallintaan voisi tarjota

3. METSÄSTYSINFRAAN YLLÄPITO (ESIM. VAJAT, RAKENNUKSET, PASSIPAIKAT, JNE.)

Avoimissa vastauksissa kommentoitiin, että tehtävät voisivat liittyä esimerkiksi lahtivaja investointien suunnitteluun, ylipäänsä investointien hankkeistamiseen, sekä riistaisännöitsijä voisi toimia koordinoijan roolissa ja yhteistyössä seuran jäsenien kanssa toteutettaisiin käytännön toimia. Ei vastanneiden osalta avoimissa vastauksissa pohdittiin sitä, että tällaiset toimet ovat metsästyseuran perustoimintoja ja ne pitäisi saada omalla porukalla hoidettua.

"Loistavaa tulevaisuuden toimintaa ja kehittämistä! Tätä tarvitaan suomalaisen riistanhoidon ja metsästyksen kehittämiseksi."

Vastaajan kommentti

4. MAHDOLLISEN METSÄSTYSMATKAILUN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KANSSA

Useammassa avoimessa vastauksessa metsästysmatkailu nähtiin hyvänä mahdollisuutena rahoittaa metsästysseurojen toimintaa. Monessa avoimessa vastauksessa korostui se, ettei seuroissa ole osaamista, eikä verkostoja metsästysmatkailun toteuttamiseen. Metsästysmatkailu nähtiin laajana kokonaisuutena pitäen sisällään niin markkinointia, myyntiä, käytännön jahtin toteutusta, sekä myös vierailijoiden majoitukset, ruokailut, oheispalvelut jne. Ulkopuolista apua tarvittaisiin selkeästi näihin osa-alueisiin. Pari vastaajista kokivat metsästysmatkailun ja vierasmetsästyksen vaarantavan perinteisen metsästyksen ja muuttavan metsästyksen maksulliseksi toiminnaksi.

5. MAHDOLLISEN RIISTANLIHAN MYYNIN SUUNNITTELU JA TOTEUTUS

Riistaisännöitsijän roolina nähtiin myyntiin liittyvän kokonaisuuden koordinoiminen, pitäen sisällään ihan perus hygieniasasiat, ulkopuolisten lihanleikkaajien hyödyntäminen, markkinointi, myynnin ja logistiikan koordinoiminen ja lakien ja säännösten mukaisesti toimimisen varmistaminen. Muutaman mielestä riistalihan tulisi olla seuran jäsenien ja maanomistajien omassa käytössä, eikä siitä tulisi tehdä kaupallista toimintaa.

6. RIISTANHOIDOLLISET TYÖT (ESIM. RIISTAPELLOT, KOSTEIKOT)

Riistaisännöitsijän rooliin voisi kommenttien perusteella kuulua potentiaalisten riistapeltojen kartoittaminen, riistapeltojen ja kosteikkojen suunnitteleminen, sekä niihin liittyvien mahdollisten tukien selvittäminen. Investointitukien hakemisessa ja käytännön toteutuksen hallinnoimisessa nähtiin myös riistaisännöitsijälle roolia. Muutamat vastaajista kokivat, että metsästysseuratoimintaan liittyvillä talkoilla tulisi tehdä tätä työtä. Lisäksi riistanhoitokohteet ovat yksittäisten maanomistajien päätösten alla olevia asioita. Ei vastauksien osalta yleinen tausta-ajatus oli, että elinvoimaisista riistakannoista huolehtiminen on metsästysseurojen ydintoimintaa, johon pitäisi löytyä aina innokkuutta jäsenistöstä.

7. METSÄSTYSVUOKRASOPIMUKSIEN HALLINTA

Avoimissa vastauksissa tärkeänä nähtiin omistajamuutoksien seuranta, sopimusten sisältöjen päivittämisen koordinointi, sopimustietojen syöttäminen reviiiriin (tai vastaava sähköinen järjestelmä), mahdollisen viestinnän suunnittelu maanomistajille päin jne. Eräs vastaajista koki, että seuran tulee huolehtia itse vuokrasopimuksista, koska sopimuksen tekovaihe on myös hyvä tapa tavata maanomistajia. Maanomistajiin kontaktin ylläpito mainittiin myös muutamissa kyllä vastauksissa, eli riistaisännöitsijä hallinnoisi, mutta sopimusten uusimisen hoitaisi seuran johtokunnan jäsenet.

8. DIGITAALISET JÄRJESTELMÄT SEKÄ NIIDEN YLLÄPITO JA HALLINTA

Digitaaliset järjestelmät sekä niiden ylläpito ja hallinta soveltuisi lähes kaikkien vastaajien mielestä riistaisännöitsijän tehtäviin. Reviiiri, oma riista, talouden seurannan järjestelmät, jäsenrekisteri, etäkokousten järjestäminen ja sähköisen kalenterijärjestelmän ylläpito mainittiin avoimissa vastauksissa. Useassa vastauksessa korostettiin sitä, että sähköisiä järjestelmien määrä lisääntyy kaiken aikaa ja näiden tehokkaaseen hyödyntämiseen pitää löytyä aikaa ja osaamista seuroista. Yhdessä ei vastauksessa kommentoitiin, että järjestelmien käyttö metsästyksen johtajan vastuulla. Ja tämä pitää paikkansa oma riistaan osalta, johon kirjataan hirvijahdin aikaiset havainnot ja kaadot, mutta seuratoimintaan liittyy hyvin paljon muita järjestelmiä, jotka eivät metsästyksen johtajan rooliin liity.

”Kaikki mallit eivät sovi kaikille, mutta vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on hyvä olla tarjolla.”

Vastaajan kommentti

9. METSÄSTYSSEURAN TULEVAISUUDEN MAHDOLLISUUKSIEN JA UHKIEN ENNAKOINTI

Riistatalouden toimintaympäristössä tapahtuvien tai tulevaisuudessa tapahtuvien muutosten ennakointi ovat lähes kaikkien vastaajien mielestä riistaisännöitsijälle kuuluvia tehtäviä. Kyllä vastauksissa korostui toimintaympäristön muutoksien seuranta ja niiden tuomat vaikutukset seuran käytännön toimintaan. Myös yhteistyön lisääminen niin metsästysseurojen välillä, kuin muiden sidosryhmien välillä nähtiin tulevaisuuden varautumisena. ”joku ulkopuolinen voisi kertoa kaikille vastarannankiiskille ja muutosten vastustajille että jos tällä menolla jatketaan niin huonolta näyttää jatkot”. Yksi ei vastanneista oli kirjannut perusteluksensa sen, että seuran hallituksella on paras tieto ja näkemys paikallisesta tilanteesta.

10. ONKO RIISTAISÄNNÖITSIJÄMALLILLE TARVETTA?

Kyllä vastaajien perusteluissa korostui keski-ikäisen nouseminen jäsenistössä ja talkootyön innokkuuden väheneminen. Moni kommentoi myös sitä, että kaikkia toimia ei seuroista voi ulkoistaa, mutta varmasti useasta seurasta löytyy toimia, jotka voitaisiin ulkoistaa ja näin turvata seurojen toimintakyky. Ei vastauksissa muutamassa nostettiin esiin, että aika ei ole vielä kypsä, mutta tulevaisuudessa riistaisännöitsijälle saattaisi olla tarvetta.

”Kokeilemisen arvoinen toimintamalli, johon varmasti, mallin selkiytyttyä, löytyy halukkaita testiseuroja.”

Vastaajan kommentti

Yhteenvetoa haastatteluista ja kyselystä

Kyselyn tulokset osoittavat, että riistaisännöitsijälle olisi selkeästi tarvetta. Kaikkien riistaisännöitsijämalliin liittyvien kysymyksiensä kyllä vastauksien määrät vaihtelivat 73–94 prosentin välillä. Satunnaisia ei vastauksia tuli jokaiseen kysymykseen, joissa monessa korostui paikallisen päätöksenteon sekä seuratoimintaan olennaisesti kuuluvan vapaaehtoisen talkootyön korostaminen. Tuloksien perusteella oli vaihtelevuutta siinä, mitä seurojen toimista oltaisiin halukkaita siirtämään ulkopuolisen hoidettavaksi. Osa koki, että suurimman osan seuran toimista voisi ulkoistaa ja osa niin että vain esim. metsästysmatkailun toteuttamiseen ja digitalisiin palveluihin liittyvät toimet voitaisiin ulkoistaa.

Monissa hankkeen aikana toteutetuissa haastatteluissa pohdittiin toimia, joihin pitäisi löytyä jäsenistöltä innokkuutta. Tällaiseksi nähtiin esimerkiksi riistanhoidolliset työt. Jos halutaan metsästä, pitää jokaisesta seurasta löytyä halukkuutta ylläpitää metsästä kestäviä riistakantoja. Hieman oli keskustelua siitä, että onko metsästysseurakenttä vielä valmis tällaiseen uuteen ammattimaisempaan riistaisännöitsijän toimintamalliin. Lähes kaikissa johtokuntien jäsenten haastatteluissa käsiteltiin myös sitä, mistä isännöitsijän palkkaukseen otettaisiin rahat. Lähtökohtaisesti seurojen toimintaa pyritetään niin ettei tarkoituksena ole tulosten tekeminen. Tähän osa kommentoi, että jos talkoohenkeä ei löydy, niin pakkohan tietyt toimet tulee hoitaa ja niistä aiheutuu väkisin lisäkuluja. Todettiin että talouteen liittyvistä asioista tulee käydä syvälinen keskustelu seuroissa. Eli miten jatkossa halutaan toimet toteuttaa ja rahoittaa. Osana hanketta käytiin läpi myös riistan arvopotentiaalia ja miten sitä voitaisiin tulouttaa eri osapuolille. Tähän osioon liittyen muutama haastateltava kommentoi, että kyllähän lihan myynnillä tai metsästysmatkailun toteuttamisella olisi mahdollista kotiuttaa euroja, joilla esimerkiksi riistaisännöitsijän palkkaa maksettaisiin.

Monessa seurassa oli hyvin samankaltaisia näkemyksiä siitä, että jäsenten ikärakenteessa on havaittavissa ”ukkoutumista”, ja että innokkuus talkootyötä kohtaan on vähenemässä. Toki poikkeuksiakin oli, kuten erään seuran edustaja kertoi, että tällä hetkellä eri alojen osajia löytyy hyvin ja lähes kaikki työt saadaan tehtyä talkootyönä. Toisaalta

sama henkilö myönsi, että työt painottuvat epätasaisesti jäsenistön välillä. Isossa kuvassa näkemys oli hyvin yhteneväinen siitä, että metsästysseurojen elinvoimaisuuden turvaamiseksi joudutaan nyt ja tulevaisuudessa miettimään seurojen toimintaa uudella tavalla.

Eräessä projektin järjestämässä tilaisuudessa oli useita vesialueiden osakaskuntien (ent. kalastuskunta) edustajia. Heidän näkemyksensä oli, että isännöitsijän kaltaiselle toimijalle olisi tilaa myös kalastuspuolella. Metsästysseurojen ja osakaskuntien hallinnon pyörittäminen on hyvin samankaltaista toimintaa. Jos osaava tekijä löytyisi, niin riistaisännöitsijä voisi toimia myös osakaskunnan isännöitsijänä. Matkailun näkökulmasta tämä voisi olla erittäin toimiva yhdistelmä, kun samalla toimijalla olisi käsitys alueen metsästä- ja kalastusmahdollisuuksista.

Metsästysseurakentässä on selvästi tarvetta riistaisännöitsijän kaltaiselle toimenkuvulle ja siksi riistaisännöitsijämallia tulisi edelleen kehittää osana seurojen elinvoimaisuuden turvaamista. Seuratoiminnan on pysyttävä mukana ympäröivän maailman muutoksien kanssa ja muokattava toimintamallejaan vastaamaan niihin. Ennakoiva ja systemaattinen seuratoiminnan kehittäminen, jäsenmäärän seuranta ja heidän aktivoimisensa ovat entistä tärkeämpää. Vastuullisessa ja kestävässä seuratoiminnassa keskiössä ovat jäsenistön riittävä määrä, elinvoimaiset riistakannat, sekä seuratoiminnan kehittämisen mahdollistava vakaa talous. Metsästysmatkailun vakiinnuttaminen osaksi siitä kiinnostuneiden seurojen toimintaa nähdään potentiaalisena tulevaisuuden työkaluna. Tässä työssä myös riistaisännöitsijälle olisi selkeä avainrooli tarjolla, jonka aikaa ja osaamista seurat voisivat hyödyntää.

Kyselyn tulokset löytyvät osoitteesta www.aitomaaseutu.fi/hankeet/metsastysmatkailun-arvopotentiaalin-tulouttaminen

Vieras metsästyksen toteuttamismahdollisuuksien alueellinen arviointi

Aluearviointimodulista tehtäessä on ollut tarkoituksena luoda riistatalouden metsästysaluekohtainen arviointityökalu, joka perustuu alueen kattavaan arviointiin riistan taloudellisen hyödyntämisen näkökulmasta.

Aluearviointimodulit on jaettu seitsemään osaan, jotka ovat alue, riistakanta, maasto, metsästysinfra, oheispalveluinfra, yhteistyö ja asiakaskokemus. Edellä mainitut osat sisältävät omat arvioitavat kohtansa ja arviointia tukevat dokumentit. Arvioitavien osien ja kohtien perusteella voidaan antaa faktaan perustuva arviointitulokset. Arvioinnissa pisteytetään eri asiat sekä arvioidaan käytettävissä olevien dokumenttien ajantasaisuus sekä käytettävyys. Kestävän riistatalouden arvontulouttaminen -hankkeen aikana moduleiden sisältöjä on kehitetty ja testattu maanomistajien ja metsästyssseurojen kanssa.

Aluearviointimodulit ovat tarkoitettu pääasiassa ulkoiseen arviointiin, mutta niitä voidaan hyödyntää myös sisäisesti tai itsearviointina. Aluearvi-

ointimoduleja voidaan käyttää alueen, riistakannan ja palvelujen kehittämiseen. Moduleita voidaan myös hyödyntää riskien arvioinnissa. Aluearviointimoduleiden avulla voidaan kartoittaa riistan ja siihen liittyvän liiketoiminnan nykytila sekä nostaa esiin mahdolliset kehittämistarpeet.

Luotettavuus

Aluearviointimodulit on kehitetty ja testattu maanomistajien ja metsästyssseurojen kanssa. Lisäksi mukana kehitystyössä ovat olleet mukana riista-alan eri toimijat. Kehitystyötä tehneiltä henkilöiltä löytyy ammatillista kokemusta kehitysprosseista, arvonmäärityksestä ja riista-alasta sen laajassa merkityksessä (perinteinen ja vierasmetsästys, kestävän metsästyksen periaatteet). Aluearviointimodulit on kehitetty ja otettu käyttöön puolueettoman Kestävän riistatalouden arvon tulouttaminen -hankkeen toimesta. Hankkeen hallinnoijana ja päätoteuttajana on toiminut Jyväskylän ammattikorkeakoulun Liiketoimintayksikkö. Hankkeen on rahoittanut maaja metsätalousministeriö. Aluearviointimodulit on avoimesti kaikkien käytettävissä.

Aluearvioinnin moduleita on arvotettu ja painotettu riistan taloudellisen hyödyntämiseen liittyvien tärkeimpien kriteereiden mukaan, jotka ovat alue

Arvioinnissa alue ja riistakanta ovat kriittisimmät. Muut osat ovat näitä täydentäviä, tukevia tai kehittäviä.

ja riistakanta. Vastaavasti asiakaskokemuksella on arvioinnissa pienempi painoarvo, koska kokemus on aina yksilöllinen ja sitä myöten subjektiivinen eli se on vaikeasti arvioitavissa. Se on silti tärkeä osa kokonaisuutta, varsinkin kun puhutaan vierasmetsästyksen toteutuksesta.

Aluearviointimoduliston lähtökohdat on luotu Riistatalouden liiketoimintamahdollisuuksien aktivointihankkeessa (2017). Kestävän riistatalouden arvon tulouttaminen -hankkeessa (2020–2021) modulit on tehty, testattu ja otettu käyttöön eri toimintaympäristöissä.

Käytettävyys

Ulkoisen arvioitsijan tulee tuntea riistatalouden toimiala, jotta hän ymmärtää arvioitavat asiat ja pystyy tekemään objektiivisen arvioinnin.

Aluearviointimodulit on jaettu seitsemään osa-alueeseen, jotka sisältävät ohjeistuksen ja arvioitavat asiat. Arvioitavat kohdat ovat minimoitu, mutta tuottavat riittävästi tietoa arvioinnin tueksi. Arvioinnissa alue ja riistakanta ovat kriittisimmät, joten näistä tulee aloittaa arvio. Muut osat ovat näitä täydentäviä, tukevia tai kehittäviä. Arviointia tehdessä on tärkeää kirjata tehdyt havainnot ja ottaa tarvittaessa valokuvia tukemaan arviota (asiakaskokemus, riistakanta).

Moduliston jokainen osa-alue arvioidaan erikseen käyttämällä kolmeportaista arviointiasteikkoa (toteutuu täysin, vaatii kehittämistä, ei toteudu). Seuraavassa arvioitavat osa-alueet tarkennettuna:

1 ALUE

Metsästysalueen osalta arvioinnin kohteena ovat alueen koko, sijainti, alueen saavutettavuus sekä muoto. Metsästysalueen tulee mahdollistaa kokonaisuudesta riittävän lupamäärän saamisen. Lisäksi käytännön metsästys on pystyttävä järjestämään sujuvasti. Sijainniltaan alueen on oltava helposti saavutettavissa kulkuyhteyksien ja siirtymisten näkökulmista. Yhteislupa-alueen käyttö myös kaupallisten metsästystapahtumien aikana luo paremmat edellytykset kokonaisuuden toteuttamiseksi. Alueen muodon arvioinnissa otetaan kantaa puolestaan metsästysalueen muodon (kapea, leveä) lisäksi maa-alueiden yhtenäisyyteen, joita on lupa käyttää metsästystapahtumissa. Todetut asiat vahvistetaan tarkoituksenmukaisia dokumentteja hyväksikäyttäen alueeseen tutustumisen lisäksi.

2 RIISTAKANTA

Riistakannan arvioinnissa keskitytään alueen lajiston lisäksi todentamaan metsästettävän lajin määrää sekä laatua. Tiheyden lisäksi metsästettävää kantaa

arvioidaan niin ikäjakauman, naaras-urosjakauman kuin kestävän ja eettisen metsästyksen periaatteiden näkökulmista. Erityishuomio keskitetään normaalin ”metsästysseurametsästyksen” ja vierasmetsästyksen yhteensovittamiseen riistakannan hyvinvoinnin näkökulmasta. Arvioinnin kohteena on myös alueella toteutettava riistanhoito, joka luo osin perustan kannan verotukselle pitkällä tähtäimellä. Samoin kuin alueen koon arvioinnin osalta edellä mainitut asiat todennetaan tarkoitukseen soveltuvien dokumenttien avulla. Näihin kuuluvat riistanhoitosuunnitelma ja sen toteuttaminen, riistalaskennat, riistan seuranta, verotussuunnitelma ja kaatotilastot.

3 MAASTO

Maaston osalta arvioinnin kohteena ovat alueen metsäkuvio, metsätyyppi, maatalousmaan tyyppi sekä alueen korkeuserot. Erityisenä painopisteenä on riistan elinympäristön monimuotoisuuden arviointi, jossa tarkastellaan riistan ruokailualueita kesä- ja talviravinnon osalta, suoja- ja makuupaikkojen määrää ja laatua sekä metsästyksen teknisiä toteuttamismahdollisuuksia passipaikkojen ja mahdollisten korkeuserojen näkökulmista.

4 METSÄSTYSINFRA

Tässä osiossa arvioidaan alueen tiestöä, passipaikkoja, riistankäsittelytiloja sekä ruhojen siirtoon liittyviä seikkoja. Tiestöä ja passipaikkoja arvioidaan alueella liikkumisen ja turvallisuuden näkökulmista. Riistankäsittelytilojen käytettävyyttä, laatua ja saavutettavuutta arvioidaan niin ikään suhteessa metsästettävään riistalajiin. Osiossa huomioidaan myös liikkumista rajoittavat tekijät metsästyksen sujuvuuden ja nopeiden siirtymisten osalta.

5 OHEISPALVELUINFRA

Oheispalvelujen arvioinnin kohteena ovat metsästystapahtumassa tarvittavat oheispalvelut, joita ovat majoitus- ja ruokapalvelut, kuljetuksiin liittyvät palvelut sekä muut mahdolliset palvelut, jotka tuovat lisäarvoa asiakkaille. Tällaisia voivat olla mm. metsäkirkko, trofeenäyttely, metsästysmuseum, riistaruokia valmistava toimija, ampumarata yms. Oheispalveluja arvioidaan aina suhteessa asiakasryhmään, erityyppi-

sillä asiakkailla on eri odotukset esimerkiksi palvelujen laadun osalta.

6 YHTEISTYÖ

Koska metsästystapahtumien onnistunut toteuttaminen edellyttää yhteistä tahtotilaa niin maanomistajien, metsästysseuran kuin palveluntuottajienkin puolelta on ensisijaisen tärkeää, että tämä yhteisymmärrys on todettu. Tämä ei tarkoita jokaiseen sivuääneen reagoimista, vaan yhteisen näkymän luomista, jossa kaikki ymmärtävät samalla tavalla mitä ollaan tekemässä ja millä ehdoilla. Arvioinnin kohteena ovat mm. päätöksenteon yhtenäisyys, yhteislupa-alueen käyttö sekä valmius pitkäaikaiseen yhteistyöhön kaikkien osapuolien ollessa tyytyväisiä toimenpiteisiin. Useasti metsästysalueella joudutaan tekemään investointeja esimerkiksi riistakannan hoitotoimenpiteiden tai metsästysinfran osalta. On selvää, ettei investointien tekeminen kertaluonteisesti ja lyhyellä aikavälillä ole perusteltua monessakaan tapauksessa.

7 ASIAKASKOKEMUS

Asiakaskokemuksen osiossa arvioidaan edellä mainittuja osa-alueita asiakkaan näkökulmasta. Alueen osalta arvioidaan mm. yleisilmettä, luonnonmukaisuutta sekä sitä kuinka hyvin alue vastaa asiakkaan ennako-odotuksiin. Riistakannan osalta arvioidaan metsästystilanteiden syntymistä ja kokonaisu mielikuvaa, joka asiakkaalle syntyy riistan kohtaamisesta. Myös oheispalveluinfran ja itse palvelun laadun merkitys korostuu tässä osiossa.

Aluearviointimoduliston tarkoitus on jäsentää riistan taloudellisen hyödyntämisen edellytyksiä ja madaltaa toiminnan aloittamisen kynnyksiä. Jos toteuttamismahdollisuudet ovat olemassa, pystytään tämän jälkeen arvioimaan riistan taloudellista arvoa huomioimalla lupamäärät ja metsästettävien eläinten laadulliset ominaisuudet.

Tätä Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Suomen riistakeskuksen kehitystyötä on rahoittanut maa- ja metsätalousministeriö Kestävän riistatalouden arvon tulouttaminen -hankkeessa.

Laskentamallista tukea tulon jakamiseen

Kuva Mikael Wikström

Jyväskylän ammattikorkeakoulun Kestävän riistatalouden hankkeen osana on tarkoitus luoda Excel-pohjainen laskentamalli, jolla pyritään tarkastelemaan riistan arvon tulouttamista. Laskentamallin tavoitteeksi on määritelty käytännöllinen työkalu, jolla voidaan selvittää laskennalliset jakoperusteet alueellisen riistan arvon tulouttamisesta eri toimijoille; metsästysseuroille ja maanomistajille.

Laskentamallin tarkoituksena on tuoda läpinäkyvästi esille riistaan liittyvät taloudelliset hyödyt ja hyötyjen aikaansaamiseksi aiheutuneet kustannukset. Laskentamallin tuottamaa tietoa voidaan hyödyntää metsästysseurojen ja maanomistajien riistanhoitoon ja riistakantojen ylläpitoon liittyvien kustannusten ja käytetyn ajan (työpanos) sekä riistaan liittyvien taloudellisten hyötyjen väliseen vuoropuheluun. Laskentamallin lopputuloksena muodostuu siis laskennallinen näkemys, miten käytetyt panokset sekä niihin liittyvät kustannukset jakautuvat ja millaista laskennallista hyötyä eri toimijat voisivat saada.

Laskentamallissa tarkastellaan alueellisen riistan euromääräistä arvoa, joka on edelleen jaettu laskennalliseen liha-arvoon, elämysarvoon sekä näiden kahden yhteenlaskettuun kokonaisarvoon. Käytettyjen lupien määrä suhteutetaan alueen lupien määrään ja tämä huomioidaan laskelmissa. Liha-arvon pohjaksi otetaan keskimääräinen lihan ulosmyyntihinta (€/kg) ja keskimääräinen luullinen lihapaino (kg). Jyväskylän ammattikorkeakoulun laskelmissa käyttämät ulosmyyntihinnat ovat peuralle 7,70 €/kg ja hirvälle 9,10 €/kg. Laskennallisen kokonaisarvon pohjaksi on määritetty prosentuaaliset osuudet liha-arvolle (40%) ja elämysarvolle (60%).

Jotta laskennallisesta kokonaisarvosta päästäisiin toimijoille tuloutettaviin euromääräisiin osuuksiin,

mallissa käytetään ensimmäisen tason jakoperusteena tuloutettavaa osuutta laskennallisesta kokonaisarvosta. Tälle on määritelty prosentuaaliseksi osuudeksi 20%, eli tuloutettava osuus on kyseinen prosenttiosuus laskennallisesta kokonaisarvosta. Lähtökohtaisesti tämä arvo on määritelty 20%:iin, mutta arvon voi muuttaa laskentamallissa. Tämän jälkeen tuloutettavasta osuudesta otetaan pois riistan osuus tuloutettavasta arvosta, jolle on määritelty prosenttiosuudeksi 20%. Tämä on niin kutsuttu ”palautetaan riistalle” -osuus. Alla oleva kuvio havainnollistaa tuloutettavan osuuden laskentaa.

ARVON JAKAMINEN: YKSILÖITYJEN KUSTANNUSTEN MALLI

1. ALUEEN TIEDOT

MUUTTUJAT	HIRVI	PEURA
Lupien määrä (kpl)	20	130
Käytetyt luvat (kpl)	20	130
Liha-arvon osuus	40 %	40 %
Elämysarvon osuus	60 %	60 %
Liha-ulosmyyntihinta	9,10 €/kg	7,70 €/kg
Luullinen lihapaino*	172,3 kg	44,4 kg
Laskennallinen liha-arvo	31 359 €	44 444 €
Laskennallinen elämysarvo	47 038 €	66 667 €
Laskennallinen kokonaisarvo	78 397 €	111 111 €
Laskennallinen liha-arvo	75 803 €	
Laskennallinen elämysarvo	113 705 €	
Laskennallinen kokonaisarvo	189 508 €	

*Lähde: Sorkkaeläinsaalit ja sen arvo 2019-2020. Riistakeskus, Wikström

2. ARVON JAKAMINEN

Laskennallinen kokonaisarvo	189 508 €
Tuloutettava osuus laskennallisesta kokonaisarvosta	20 %
Tuloutettava osuus	37 902 €
Riistakantojen hyvinvointiin palautettava osuus	20%
Riistakantojen hyvinvointiin palautettava osuus	7 580 €

Tämä osuus jaetaan toimijoille yksilöityjen aiheutuneiden kustannusten perusteella

HUOM. Riistakantojen hyvinvointiin palautettava osuus sisältyy tuloutettavaan määrään

3. YKSILÖIDYT KUSTANNUKSET

Metsästysseura	20 %	25 077 €	73 %	27 814 €	5 563 €
Maanomistaja	100 %	9 095 €	27 %	10 088 €	2 018 €
Yhteensä		34 172 €	100 %	37 902 €	7 580 €

Yksilöityjen kustannusten pohjaksi kultakin alueen toimijalta kerätään euromääräistä kustannustietoa, jota hyödynnetään toimijakohtaisen tuloutettavan osuuden laskennan pohjaksi. Kustannusten osalta tarkoituksena on selvittää tiettyyn alueeseen

kohdistuva panos, jonka kukin toimija on uhrannut riistanhoidollisesta näkökulmasta. Toimijoilta kerättävät kustannukset luokitellaan kahteen pääryhmään: materiaalit ja tarvikkeet sekä työ. Molempiin pääluokkiin on laskentamallissa laadittu valmiiksi

toimijalle riistanhoidosta luontaisesti aiheutuvia kustannuslajeja (esim. vuokrat, polttoaineet, kalusto, kaatoluvat jne.) joita voidaan hyödyntää yksilöityjen kustannusten erittelyn pohjaksi ja tiedon keräämistä helpottamaan. Mahdolliset palveluntuottajan kustannukset sisällytetään metsästyssseuran kustannuksiin.

Tuloutettavan osuuden toimijakohtaisen jaon perusteena toimivat siis toimijoiden kustannukset yhteensä. Tässä huomioidaan metsästyssseurojen osalta 20% heidän kustannuksistaan ja maanomistajien osalta 100% kustannuksista. Syy, miksi metsästyssseurat voivat hyödyntää 20% kokonaiskustannuksistaan tuloutettavan osuuden pohjaksi perustuu

siihen, että 80% sorkkaeläinsaaalista saadusta hyödyistä tulee metsästyssseuran omaan käyttöön. Tällä tavalla pyritään tasoittamaan eri toimijoiden panos-tuotossuhdetta

Laskentamallin tuottama tieto oli pilottiin osallistuneiden seurojen ja maanomistajien mielestä silmiä avaavaa ja toi läpinäkyvyyttä eri toimijoille heidän kustannuksistaan ja käytetyistä työpanoksista. Kannustamme toimijoita tutustumaan laskentamalliin ja täyttämään tietoja oman seuran tai maanomistajan näkökulmasta. Päiset tarkastelemaan laskentamallia tarkemmin [aitomaaseutu-sivustolla](#).

LASKENTAMALLIN KÄYTTÖOHJEET

1 Perustiedot

Perustietojen syöttämisen tarkoituksena on antaa kokonaiskuva alueellisen tarkastelun kohdealueen laskennallisesta riistan kokonaisarvosta. Tarkastelu tuottaa myös tiedon kohdealueen laskennallisesta liha-arvosta sekä elämysarvosta. Laskennalliset arvot (kokonaisarvo, liha-arvo ja elämysarvo) toimivat pohjana riistan arvon tulouttamiselle ja jakamiselle. Tarkemmat jaettavat laskennalliset arvot määritellään kohdealueen toimijoilta kerättyjen yksilöityjen kustannusten mallin mukaisesti, jossa metsästyksen liittyvät kustannukset suhteutetaan tuloutettavaan riistan arvoon.

Perustietojen osalta tulee simulaatioon täyttää seuraavat kohdat: **kohde, metsästyalueen pinta-ala, lupien määrä ja käytettyjen lupien määrä**. Nämä arvot ja määreet syötetään simulaatiossa valkoisiin soluihin.

Esimerkkikuviassa on metsästyspinta-alaltaan 6 000:n hehtaarin alue, jolle on myönnetty kaksikymmentä (20) kaatolupaa hirvellen ja satakolmekymmentä (130) kaatolupaa peuralle. Esimerkissä kaikki luvat on käytetty eli lupien käyttöaste on 100 %. Liha-arvon pohjaksi otetaan keskimääräinen lihan ulosmyyntihinta (€/kg) ja keskimääräinen luullinen lihapaino (kg). Jyväskylän ammattikorkeakoulun laskelmissa käyttämät ulosmyyntihinnat ovat peuralle 7,70 €/kg ja hirvellen 9,10 €/kg. Laskennallisen kokonaisarvon pohjaksi on määritetty prosentuaaliset osuudet liha-arvolle (40%) ja elämysarvolle (60%). Keskimääräisen luullisen lihapainon

PERUSTIEDOT			
Kohde	Alueen nimi		
Metsästyalueen pinta-ala	6 000 ha		
Lupien määrä	Hirvi 20 kpl	Peura 130 kpl	
Käytetyt luvat	Hirvi 20 kpl	Peura 130 kpl	
Lupien käyttöaste	100 %	100 %	
Liha-arvon osuus	40 %	40 %	
Elämysarvon osuus	60 %	60 %	
Keskimääräinen lihan ulosmyyntihinta	9,10 €/kg	7,70 €/kg	
Keskimääräinen luullinen lihapaino	172,3 kg	44,4 kg	Yhteensä
Laskennallinen liha-arvo	31 358 €	44 444 €	75 802 €
Laskennallinen elämysarvo	47 038 €	66 667 €	113 705 €
Laskennallinen kokonaisarvo	78 397 €	111 111 €	189 508 €
LASKENNAN POHJAKSI			
Liha määrä	6 968 088 kg	1 994 853 kg	
Saalin määrä	52 202 kpl	60 472 kpl	
Metsästykskausi 2019-2020	172,3 kg/kpl	44,4 kg/kpl	
Lähde: Sorkkaeläinsaaelin ja sen arvo 2019-2020. Riistakeskus, Nivala.			

määrä (kg/lupa) on tarkistettu Riistakeskukselta vuoden 2020 joulukuussa.

Simulaatiossa käytettävät laskentakaavat riistan arvoille (esimerkin tiedon):

- Laskennallinen liha-arvo** (= Käytetyt luvat x Keskim. lihan ulosmyyntihinta x Keskim. luullinen lihapaino)
- Laskennallinen elämysarvo** (= Laskennallinen kokonaisarvo € x Elämysarvon osuus-%)
- Laskennallinen kokonaisarvo** (= Laskennallinen liha-arvo € / [100% - Elämysarvon osuus-%])

2 Kustannusten syöttösivu materiaalit ja tarvikkeet (metsästyssseura)

METSÄSTYSSSEURA		Kustannusten syöttösivu		HUOM! Sivellä käytettävät eivät kohdistu vapaisiin kenttiin.			
METSÄSTYSSSEURA		19 235,00					
Materiaalit ja tarvikkeet	Kategoria	Ä FLA	Muuta	Mää	FLA	Leikka	FLA
1 Aineet	Erämaahanveto, ja aineet	500,00	kpl	1,0	500,00	100 %	500,00
2 Aineet	Asiat ja aineet	200,00	mla	1,0	200,00	100 %	200,00
3 Aineet ja lisävarusteet	Erämaahanveto	300,00	kpl	1,0	300,00	100 %	300,00
4 Aineet	Erämaahanveto	250,00	kpl	1,0	250,00	100 %	250,00
5 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	100 %	0,00
6 Aineet	Erämaahanveto	1 000,00	kpl	1,0	1 000,00	100 %	1 000,00
7 Aineet	Erämaahanveto	1 200,00	kpl	1,0	1 200,00	100 %	1 200,00
8 Aineet	Erämaahanveto	75,00	kpl	20,0	1 500,00	100 %	1 500,00
9 Aineet	Erämaahanveto	17,00	kpl	15,0	2 550,00	100 %	2 550,00
10 Aineet	Erämaahanveto	1 000,00	kpl	1,0	1 000,00	100 %	1 000,00
11 Aineet	Erämaahanveto	1 200,00	kpl	2,0	2 400,00	100 %	2 400,00
12 Aineet	Erämaahanveto	200,00	kpl	2,0	400,00	100 %	400,00
13 Aineet	Erämaahanveto	500,00	kpl	1,0	500,00	100 %	500,00
14 Aineet	Erämaahanveto	350,00	kpl	1,0	350,00	100 %	350,00
15 Aineet	Erämaahanveto	710,00	kpl	1,0	710,00	100 %	710,00
16 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	100 %	0,00
17 Aineet	Erämaahanveto	300,00	kpl	1,0	300,00	100 %	300,00
18 Aineet	Erämaahanveto	175,00	kpl	1,0	175,00	100 %	175,00
19 Aineet	Erämaahanveto	1 200,00	kpl	1,0	1 200,00	100 %	1 200,00
20 Aineet	Erämaahanveto	300,00	kpl	1,0	300,00	100 %	300,00
21 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	0 %	0,00
22 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	0 %	0,00
23 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	0 %	0,00
24 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	0 %	0,00
25 Aineet	Erämaahanveto	0,00	kpl	1,0	0,00	0 %	0,00

Jotta yksilöityjen kustannusten malli toteutuisi aluetarkastelun osana, tulee käyttäjän täyttää kustannukset ja eritellä ne materiaaleihin ja tarvikkeisiin sekä työn osuuteen. Kustannusten pääluokat ovat siis 1) materiaalit ja tarvikkeet ja 2) työ. Tällä välilehdellä "vapaat kentät" ovat merkitty sinisellä fontilla ja ne ovat vapaasti muokattavissa eikä tekstiä ole rajoitettu.

- Asiakohta 1:** Kustannusten täyttösivulla sarake [Materiaalit ja tarvikkeet] on ns. "vapaa kenttä", johon täyttäjän voi kirjata vapaamuotoisesti ja tarkentaa millaisesta asiasta on kyse.
- Asiakohta 2:** Sarake [Kategoria] perustuu ennalta määritelyyn kategorialistaan. Tämän sarakkeen täyttö perustuu alasvetovalikkoon, josta tietojen syöttäjä valitsee sen kategorian, johon sarakkeessa [Materiaalit ja tarvikkeet] vapaasti kirjoitettu asia liittyy. Käyttäjän voi kirjata useita

3 Kustannusten syöttösivu työ (metsästyssseura)

Jotta yksilöityjen kustannusten malli toteutuisi aluetarkastelun osana, tulee käyttäjän täyttää kustannukset ja eritellä ne materiaaleihin ja tarvikkeisiin sekä työn osuuteen. Kustannusten pääluokat ovat siis 1) materiaalit ja tarvikkeet ja 2) työ. **Tällä välilehdellä "vapaat kentät" ovat merkitty sinisellä fontilla ja ne ovat vapaasti muokattavissa eikä tekstiä ole rajoitettu.**

- Asiakohta 1:** Kustannusten täyttösivulla sarake [Työ] on ns. "vapaa kenttä", johon täyttäjän voi kirjata vapaamuotoisesti ja tarkentaa millaisesta asiasta on kyse.
- Asiakohta 2:** Sarake [Kategoria] perustuu ennalta määritelyyn kategorialistaan. Tämän sarakkeen täyttö perustuu alasvetovalikkoon, josta tietojen syöttäjä valitsee sen ka-

yksilöityjä kustannuslajeja kategorian alle eikä määrää ole rajoitettu.

- Asiakohta 3:** Seuraavissa sarakkeissa määritellään rahallinen arvo kullekin yksilöidylle kustannukselle. Täyttäjän voi syöttää euromääräisen yksikkökustannuksen, siihen liittyvän yksikön (esim. kpl, kg, m jne.), määrän sekä myös riistanhoitoon liittyvän %-leikkurin. Leikkurilla tarkennetaan, kuinka paljon kyseisestä kustannuksesta kuuluu yleiseen riistanhoitoon ja huomioidaan kustannusten laskennassa. Jos esimerkiksi kyseessä olevasta kustannuksesta kaikki voidaan katsoa liittyvän riistanhoitoon ja ylläpitoon (aiheuttamisperiaate), niin silloin tähän sarakkeeseen syötetään 100%. Muussa tapauksessa tarkennetaan oikea prosentuaalinen osuus. *Lähtökohtaisesti tämän leikkurin arvo on 100%.*

tegorian, johon sarakkeessa [Työ] vapaasti kirjoitettu asia liittyy. Käyttäjän voi kirjata useita yksilöityjä kustannuslajeja kategorian alle eikä määrää ole rajoitettu.

- Asiakohta 3:** Sarakkeeseen [Aika (h)] tulee kirjoittaa työsuorituksen käytetty aika puolen tunnin tarkkuudella. Metsästyksen liittyvät metsästyssseuran tuntimäärät löytyvät Oma riista -palvelusta. *Tuntihinnan määrä on lähtökohtaisesti 15,00 €/h työlle (ELY:n hyväksymät talkootyöntuntikustannukset).*
- Asiakohta 4:** Seuraavassa sarakkeessa määritellään riistanhoitoon liittyvän %-leikkurin. Leikkurilla tarkennetaan, kuinka paljon kyseisestä kustannuksesta kuuluu yleiseen riistanhoitoon ja huomioidaan kustannusten laskennassa.

Tuntihinta: 15,00 €/h		Lähtö: ELY:n hyväksymät talousjulkustukset			
TUOM: Ohjeellisesti käytettävät elävät kohteet ovat vapaasti syötettävissä kentillä.		105 450,00			
Työ	Kategoria	Aika (h)	EUR	%	EUR
1 Metsästy	työ) normaali metsästy	6 500,0	97 500,0	100 %	97 500,00
2 Koulutus	työ) koulutus	40,0	600,0	100 %	600,00
3 SRM	työ) SRM	20,0	300,0	100 %	300,00
4 Saalin käsittely	työ) saalin käsittely	270,0	4 050,0	100 %	4 050,00
5 Riistanhoito	työ) riistanhoito ja elinympäristön ylläpito	250,0	3 750,0	100 %	3 750,00
6 Vapaakenttä	työ) vapaakenttä	0,0	0,0	0 %	0,00
7 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
8 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
9 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
10 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
11 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
12 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
13 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
14 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
15 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
16 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
17 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
18 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
19 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00
20 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0	0,0	0 %	0,00

Jos esimerkiksi kyseessä olevasta kustannuksesta kaikki voidaan katsoa liittyvän riistanhoitoon ja ylläpitoon (aiheuttamisperiaate), niin silloin tähän sarakkeeseen syötetään 100%. Muussa tapauksessa tarkennetaan oikea prosen-

tuaalinen osuus. *Lähtökohtaisesti tämän leikkurin arvo on 100%.*

4 Kustannusten syöttösivu materiaalit ja tarvikkeet (maanomistaja)

Alueen pinta-ala: 6 000 ha		Skaalin: 0,00						
Metsäpinta-ala: 500 ha		Skaalin 1: 0,57						
Riistapellon pinta-ala: 5 ha		Skaalin 2: 1,00						
Maanomistajan pinta-ala: 10 ha		Maanomistajan pinta-ala / Alueen pinta-ala: 0,17						
Maanomistajan pinta-ala: 10 ha		Maanomistajan pinta-ala / Maanomistajan pinta-ala: 1,00						
MAANOMISTAJAN		6 174,29						
Materiaalit ja tarvikkeet	Kategoria	Jä EUR	Määrä	Määrä	Yksikkö	EUR	Leikkaus	EUR
1 Terveyst	riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	30,00	ha	3,0	1,00	30,00	100 %	30,00
2 Puoliksi	riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	20,00	ha	2,0	1,00	20,00	100 %	20,00
3 Riistapellon	riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	30,00	ha	3,0	1,00	30,00	100 %	30,00
4 Riistapellon	riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	30,00	ha	3,0	1,00	30,00	100 %	30,00
5 Puu	maanomistajan riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	10,00	ha	1,0	0,57	10,00	15 %	5,14
6 Saalien	maanomistajan riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	10,00	ha	1,0	0,57	10,00	15 %	5,14
7 Kijotat	maanomistajan riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	10,00	ha	1,0	0,57	10,00	15 %	5,14
8 Riistanhoito	maanomistajan riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	10,00	ha	1,0	0,57	10,00	15 %	5,14
9 Terveyst	maanomistajan riistapellon materiaalit ja tarvikkeet	10,00	ha	1,0	0,57	10,00	15 %	5,14
10 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
11 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
12 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
13 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
14 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
15 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
16 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
17 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
18 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
19 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00
20 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,00		0,00		0,00	0 %	0,00

Jotta yksilöityjen kustannusten malli toteutuisi aluetarkastelun osana, tulee käyttäjän täyttää kustannukset ja eritellä ne materiaaleihin ja tarvikkeisiin sekä työn osuuteen. Kustannusten pääluokat ovat siis 1) materiaalit ja tarvikkeet ja 2) työ. Tällä välilehdellä **“vapaat kentät” ovat merkitty sinisellä fontilla ja ne ovat vapaasti muokattavissa eikä tekstiä ole rajoitettu.**

- **Asiakohta 1:** Aluksi käyttäjän tulee syöttää tiedot ko. alueen pinta-aloista sinisellä pohjallavärillä merkittyihin soluihin. Näitä arvoja ovat a) alueen pinta-ala, b) metsäpinta-ala, c) riistapellon pinta-ala ja d) maanomistajan pinta-ala. Näiden pohjalta muodostuvat skaalaimet.
- **Asiakohta 2:** Kustannusten täyttösivulla sarake [Materiaalit ja tarvikkeet] on ns. “vapaa kenttä”, johon täyttäjät voi kirjata vapaamuotoisesti ja tarkentaa millaisesta asiasta on kyse.

- **Asiakohta 3:** Sarake [Kategoria] perustuu ennalta määritellyyn kategorialistaan. Tämän sarakkeen täyttö perustuu alusvetovalikkoon, josta tietojen syöttäjä valitsee sen kategorian, johon sarakkeessa [Materiaalit ja tarvikkeet] vapaasti kirjoitettu asia liittyy. Käyttäjät voi kirjata useita yksilöityjä kustannuslajeja kategorian alle eikä määrää ole rajoitettu.
- **Asiakohta 4:** Seuraavissa sarakkeissa määritellään rahallinen arvo kullekin yksilöidylle kustannukselle. Täyttäjät voi syöttää euromääräisen yksikkökustannuksen, siihen liittyvän yksikön (esim. kpl, kg, m jne.), määrän ja skaalaimen. Tämä alusvetovalikosta valittava **skaalain** määrittelee, kuinka paljon ko. maanomistajan pinta-alasta huomioidaan kustannusten määrittelyyn mukaan. Skaalaimen arvo perustuu maanomistajan itse määrittämiin pinta-aloihin (kts. Asiakohta 1).

Skaalain 1: Maanomistajan pinta-ala / Alueen pinta-ala

Skaalain 2: Maanomistajan pinta-ala / Maanomistajan pinta-ala

- **Asiakohta 5:** Seuraavaksi syötetään leikkuri sarakkeessa [Leikkuri]. Leikkurilla tarkennetaan, kuinka paljon kyseisestä kustannuksesta kuuluu yleiseen riistanhoitoon ja huomioidaan kustannusten laskennassa. Jos esimerkiksi

5 Kustannusten syöttösivu työ (maanomistaja)

Tuntihinta: 15,00 €/h		Korotus: 30,00 €/h		Lähtö: ELY:n hyväksymät talousjulkustukset			
MAANOMISTAJAN		2 320,71					
Työ	Kategoria	Aika (h)	Tuntihinta	Yksikkö	EUR	Leikkaus	EUR
1 Erytö	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	2,5	30,00	1,00	75,00	100 %	75,00
2 Aesäys	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	1,5	30,00	1,00	45,00	100 %	45,00
3 Erytö	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	1,5	30,00	1,00	45,00	100 %	45,00
4 Erytö	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	1,5	30,00	1,00	45,00	100 %	45,00
5 Metsätyösuojan ja -riistan laajan arvio	työ) riistan ylläpito ja kunnossuho	3,0	30,00	0,57	77,14	15 %	115,71
6 Metsätyösuojan laajan kunnossuho	työ) riistan ylläpito ja kunnossuho	3,0	30,00	0,57	77,14	15 %	115,71
7 Riistanhoitoon liittyvä työ	työ) riistanhoito ja elinympäristön ylläpito	4,0	30,00	0,57	122,86	100 %	122,86
8 Riistapellon ylläpito	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	4,0	30,00	0,57	122,86	100 %	122,86
9 Riistapellon ylläpito	työ) riistapellon hoitoon liittyvä työ	4,0	30,00	1,00	120,00	100 %	120,00
10 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
11 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
12 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
13 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
14 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
15 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
16 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
17 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
18 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
19 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00
20 Kijota tähän tekseen (vapaa kenttä)	Valitse aihe...	0,0		0,00		0 %	0,00

Jotta yksilöityjen kustannusten malli toteutuisi aluetarkastelun osana, tulee käyttäjän täyttää kustannukset ja eritellä ne materiaaleihin ja tarvikkeisiin sekä työn osuuteen. Kustannusten pääluokat ovat siis 1) materiaalit ja tarvikkeet ja 2) työ. Tällä välilehdellä **“vapaat kentät” ovat merkitty sinisellä fontilla ja ne ovat vapaasti muokattavissa eikä tekstiä ole rajoitettu.**

- **Asiakohta 1:** Kustannusten täyttösivulla sarake [Työ] on ns. “vapaa kenttä”, johon täyttäjät voi kirjata vapaamuotoisesti ja tarkentaa millaisesta asiasta on kyse.
- **Asiakohta 2:** Sarake [Kategoria] perustuu ennalta määritellyyn kategorialistaan. Tämän sarakkeen täyttö perustuu alusvetovalikkoon, josta tietojen syöttäjä valitsee sen kategorian, johon sarakkeessa [Työ] vapaasti kirjoitettu asia liittyy. Käyttäjät voi kirjata useita yksilöityjä kustannuslajeja kategorian alle eikä määrää ole rajoitettu. Sarakkeeseen [Aika (h)] tulee kirjoittaa työsuoritukseen käytetty aika puolen tunnin tarkkuudella.
- **Asiakohta 3:** Työsuorituksille tulee valita soveltuva tuntihinta. Tuntihinnan suuruudet on määritelty ELY:n hyväksymien talkootyötuntikustannusten perusteella. *Tuntihinnan määrä on lähtökohtaisesti 15,00 €/h työlle ja 30,00 €/h traktorille tai moottoriajoneuvolle.*
- **Asiakohta 4:** Sarakkeessa [Skaalain] tulee valita sopiva skaalain alusvetovalikosta. Tämä skaalain määrittelee,

kyseessä olevasta kustannuksesta kaikki voidaan katsoa liittyvän riistanhoitoon ja ylläpitoon (aiheuttamisperiaate), niin silloin tähän sarakkeeseen syötetään 100%. Muussa tapauksessa tarkennetaan oikea prosentuaalinen osuus. *Lähtökohtaisesti tämän leikkurin arvo on 100%.*

kuinka paljon ko. maanomistajan pinta-alasta huomioidaan kustannusten määrittelyyn mukaan. Skaalaimen arvo perustuu maanomistajan itse määrittämiin pinta-aloihin. Skaalain 1: Maanomistajan pinta-ala / Alueen pinta-ala
Skaalain 2: Maanomistajan pinta-ala / Maanomistajan pinta-ala

- **Asiakohta 5:** Seuraavassa sarakkeessa määritellään riistanhoitoon liittyvän %-leikkurin. Leikkurilla tarkennetaan, kuinka paljon kyseisestä kustannuksesta kuuluu yleiseen riistanhoitoon ja huomioidaan kustannusten laskennassa. Jos esimerkiksi kyseessä olevasta kustannuksesta kaikki voidaan katsoa liittyvän riistanhoitoon ja ylläpitoon (aiheuttamisperiaate), niin silloin tähän sarakkeeseen syötetään 100%. Muussa tapauksessa tarkennetaan oikea prosentuaalinen osuus. *Lähtökohtaisesti tämän leikkurin arvo on 100%.*

Laskentamallin tuottama tieto oli pilottiin osallistuneiden seurojen ja maanomistajien mielestä silmiä avaavaa ja toi läpinäkyvyyttä eri toimijoille heidän kustannuksistaan ja käytetyistä työpanoksista. Kannustamme toimijoita tutustumaan laskentamalliin ja täyttämään tietoja oman seuran tai maanomistajan näkökulmasta. Päset tarkastelemaan laskentamallia osoitteessa https://www.aitomaaseutu.fi/media/Riistatalous_simulaatio_final_v1.01_julkaisu.xlsx

Loppusanat

Mitä metsästysmatkailun kehittäminen vaatii tulevaisuudessa?

Suomessa on tarve on syventää riistan taloudellisen hyödyntämisen osaamista valtakunnallisesti kestäväillä ja läpinäkyvillä metsästysmatkailun toteutuksen tavoilla. Riistan taloudellinen hyödyntämisaste nousee palveluntuottajien, maanomistajien sekä metsästysseurojen kehittyvän liiketoimintaosaamisen sekä sen myötä lisääntyvän palvelutarjonnan avulla. Lisäksi metsästysseuroihin kuulumattomien metsästäjien metsästysmahdollisuudet paranevat palveluntuotannon kasvaessa. Metsästysmatkailun kehittämisessä tulee huomioida erityisesti metsästyksen liittyvän toimintaympäristön erityispiirteet keskeisenä osana liiketoiminta-ajattelua. Tämä tarkoittaa metsästysseurojen, maanomistajien sekä palveluntuottajien arvomaailman, intressien sekä riistakantaan sitoutuvan arvopotentialin esiintuomista ja liittämistä kiinteäksi osaksi metsästysmatkailuliiketoimintaa.

Metsästysmatkailun kehittäminen vaatii erityisesti arvoajattelun laatua em. osapuolien sisäisessä ja ulkoisessa toiminnassa asiakasymmärryksen, arvoketjujen ja ansaintalogiikoiden näkökulmasta. Käytännönläheisissä asiakasymmärrykseen, arvoketjuihin ja ansaintalogiikoiden kuvauksissa tulee hyödyntää metsästysmatkailuun soveltuvia nykyaikaisia liiketoiminnan kehittämisen työkaluja ja menetelmiä. Vaikka metsästysmatkailun arvontuotanto keskittyy pääosin elämyksen arvon tulouttamiseen, on riistasta saatavalla lihalla merkittävä osuus riistasta saatavan kokonaishyödyn näkökulmasta. Tämä tulee sisällyttää alueellisen riistakannan kokonaisarvon määrittelyyn sekä riistasta saatavan tulon jakosuhteen toiseksi tekijäksi elämysarvon rinnalle.

Metsästysmatkailun aloittamista tai olemassa olevan liiketoiminnan kehittämistä pohtivien toimijaryhmien edustajien tulisi saada vastaus selkeästi

ja käytännönläheisesti kuvattuna seuraavaan kysymykseen: “Miten metsästysmatkailun arvoa tuloutetaan kestäväällä tavalla palveluntuottajien, metsästysseurojen ja maanomistajien näkökulmasta sekä millaisia työkaluja, malleja, prosesseja ja resursseja tämä vaatii?”

Metsästysmatkailun eteenpäinviemiseksi Suomessa on jäsennettävä käytännönläheinen, testattu ja kuvattu toimintokokonaisuus, jonka avulla osapuolet voivat toteuttaa metsästysmatkailua paikallisilla toiminta-alueillaan kestäväällä ja kannattavalla tavalla, jos edellytykset metsästysmatkailun toteuttamiseen ovat olemassa. Toimintokokonaisuudessa niin metsästysseurojen, maanomistajien kuin palveluntuottajien riistasta saama hyöty konkretisoituu tasapuolisesti perinteisen metsästyksen toimintaedellytyksiä vaarantamatta.

Hankkeen aikana on selvitetty riistaisännöintimallin roolia suomalaisessa metsästysseurakentäessä. Tapaamisten, haastatteluiden sekä kyselyiden perusteella on selvää, että metsästysseurat kohtaavat tulevaisuudessa uudenlaisia haasteita, jotka liittyvät toimintakyvyn säilyttämiseen. Vaikka metsästysseurat ovat toimintakyvyltään hyvin erilaisia, ovat tulevaisuuden haasteet yhtenevät. Jäsenten ikäntyminen, muuttoliike, etämaanomistajien määrän lisääntyminen, kustannusten nousu sekä osaamisvajava ovat tekijöitä, jotka on otettava huomioon metsästysseurojen tulevaisuuden suunnittelussa niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä. Riistaisännöintimallin tarjoamat mahdollisuudet ovat hankkeessa tehtyjen selvitysten mukaan oikeansuuntainen, konkreettinen tapa lähestyä näitä haasteita “toivotaan toivotaan- ajattelun” sijaan. Riistaisännöintimallin suunnittelu, rakentaminen sekä testaus käytännön toimintaympäristössä on kokonaisuus, jonka toteuttaminen on tärkeää edellä mainittujen haasteiden osaratkaisuna.

Lapin ELY-keskus on myöntänyt harvaan asuttujen alueiden matkailuhankkeisiin varatusta määrärahasta avustusta Jyväskylän ammattikorkeakoulun liiketoimintayksikön hankkeelle Metsästysmatkailun arvopotentialin tulouttaminen (1.10.2022-30.9.2023). Metsästysmatkailun arvopotentialin tulouttaminen -hankkeen tarkoituksena on jalkauttaa käytännöllisiä työkaluja, joilla voidaan tarkastella ja selvittää laskennalliset jakoperusteet alueellisen riistan arvon tulouttamisesta harvaan asutun maaseudun palveluntuottajille, metsästysseuroille ja maanomistajille.

Jalkautettavat työkalut on luotu Kestävän riistatalouden arvon tulouttaminen Suomessa -hankkeessa (2020–2022). Lisäksi yhtenä jalkauttamistapana ja työkalujen käyttöönoton mahdollistajana nähdään riistaisännöinnin kaltainen ammattimainen organisoititapa, jonka tarpeita ja mahdollisuuksia selvitetään tässä hankkeessa